

Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales (U.A.B.)
segon semestre, curs 1995-96
professor: Roser Nicolau, dept. d'Economia i d'Hist. Econòmica
despatx: B3-107, tlf.: 581.18.15
tutories: dilluns, dimecres i divendres de 15,30 a 16,30h.

programa
DEMOGRAFIA I ECONOMIA DE LA POBLACIÓ

Introducció: el desenvolupament de la demografia en relació a l'estadística i l'economia; presentació del programa.

primera part
ANÀLISI DEMOGRÀFICA

1. Els inicis de l'anàlisi demogràfica: la recerca de regularitats estadístiques. Els éxits de l'anàlisi demogràfica: la construcció de taules, la separació dels factors i dels efectes. Algunes qüestions actuals de l'anàlisi demogràfica: l'utilitat dels models de població i els límits de les previsions demogràfiques.
2. L'observació dels fenòmens demogràfics:
 - 2.1. Formes d'observació.
 - 2.2. Fiabilitat i tipus d'errors de les fonts demogràfiques: censos, padrons, estadístiques del moviment natural i migratori.
 - 2.3. Fonts complementàries, enquestes.
3. La referència temporal dels fenòmens demogràfics: el diagrama de Lexis.
4. Tipus de magnituds (stocks i fluxes) i de mesures (proporcions, taxes i probabilitats).
5. La descripció dels fenòmens:
 - 5.1. Tipus de fenòmens: fatals (o no fatals), compatibles (o excloents) i renovables (o no renovables).
 - 5.2. Intensitat i calendari dels fenòmens.
 - 5.3. El model de taula demogràfica.
6. Les òptiques d'anàlisi: longitudinal, transversal i per duració.
 - 6.1. Taules longitudinals i transversals. Generacions reals i generacions fictícies.
 - 6.2. La distinció entre els efectes d'edat, de generació i del moment. Anàlisi de casos.
7. L'anàlisi transversal i l'estudi d'una població:
 - 7.1. L'estructura per sexes i edats.
 - 7.2. Altres característiques i formes de representació gràfica.
 - 7.3. Taxes brutes i taxes específiques.
 - 7.4. Procediments per neutralitzar l'efecte estructura: l'estandarització directa (tipificació de l'estructura) i l'estandarització indirecta (tipificació del fenomen).
 - 7.5. Aplicació de l'estandarització. Anàlisi de casos.

- 8. L'anàlisi de la mortalitat.**
 - 8.1.** Taxes brutes, per edats i quocients de mortalitat.
 - 8.2.** Funcions i relacions de la taula de mortalitat.
 - 8.3.** La mortalitat infantil, l'esperança de vida en néixer i a diverses edats.
 - 8.4.** Construcció i interpretació de taules de mortalitat del moment.
 - 8.5.** Mètodes indirectes per estimar la mortalitat de poblacions amb estadístiques incompletes: el mètode de les defuncions, el càlcul dels sobrevivents i l'ús de taules tipus de mortalitat.
- 9. L'anàlisi de la fecunditat**
 - 9.1.** Taxes de natalitat, fecunditat i reproducció.
 - 9.2.** Taules de fecunditat del moment i de les generacions.
 - 9.3.** Relacions entre els indicadors transversals i longitudinals.
 - 9.4.** L'estudi de la fecunditat amb estadístiques incompletes: els índexs de Princeton, els índexs obtinguts a partir de censos i d'enquestes retrospectives.
- 10. Creixement i reproducció de les poblacions**
 - 10.1.** La mesura del creixement: els tipus de taxes i el seu càlcul.
 - 10.2.** Els components del creixement i la reproducció d'una població. La taxa neta de reproducció, la taxa de reproducció dels anys viscuts i la taxa intrínseca de creixement.
- 11. Els models de població**
 - 11.1.** Característiques i propietats de les poblacions estables
 - 11.2.** Aplicacions analítiques del models de població: presentació d'alguns exemples.
- 12. Perspectives demogràfiques**
 - 12.1.** Projeccions principals i derivades. Tècniques usuals.
 - 12.2.** Resultats de les previsions i errors més habituals.
 - 12.3.** Passat, present i futur en demografia.

segona part **ECONOMIA DE LA POBLACIÓ**

- 13. Les teories macrodemogràfiques**
 - 13.1.** El model malthusià
 - 13.2.** Les tesis revisionistes del model malthusià
 - 13.3.** El model de la transició demogràfica
- 14. Desenvolupament econòmic i determinants de la mortalitat**
 - 14.1.** Anàlisi i interpretació del descens secular de la mortalitat en els països industrialitzats
 - 14.2.** L'explicació dels diferencials internacionals de la mortalitat en el segle XX.
- 15. Les teories econòmiques de la fecunditat.**
 - 15.1.** Les variables intermèdies o immediates de la fecunditat: la distinció entre paràmetres biològics i comportaments.

15.2. Els anàlisis econòmics i la teoria micro-econòmica de la fecunditat: G. Becker i l'escola de Chicago.

15.3. El estudi dels cicles econòmics i les seves relacions amb els cicles demogràfics, migratoris i de la fecunditat: B. Thomas i R. Easterlin.

15.4. La perspectiva antropològica de J. Cadwell i la teoria dels fluxes intergeneracionals.

16. Les conseqüències econòmiques de l'evolució demogràfica, en els països occidentals

16.1. Els nivells d'activitat i ocupació de la població.

16.2. Inmigració i mercat de treball.

16.3. Estructura per edats i composició de la demanda de bens i serveis.

16.4. Justificació i l'eficàcia de les polítiques natalistes i migratòries.

MANUALS D'ANÀLISI DEMOGRÀFICA

GERARD, H. i WUNSCH, G. 1975. Demografía. Madrid, Ed. Pirámide.

HENRY, L. 1976. Demografía. Análisis y modelos. Barcelona, Ed. Labor

LEGUINA, J. 1981. Fundamentos de demografía. Madrid, Siglo XXI

PRESSAT, R. 1979. Demografía estadística. Barcelona, Ariel

PRESSAT, R. 1983. El análisis demográfico. México, Fondo de Cultura Económica.

PRESSAT, R. 1977. La práctica de la demografía. 30 problemas. México, Fondo de Cultura Económica.

TAPINOS, G. 1990. Elementos de demografía. Madrid, Espasa Calpe.

CRITERIS D'AVUACIÓ

L'assignatura serà avaluada mitjançant les notes obtingudes en tres examens (a mitjan març, mitjan abril i final de maig) La nota final serà la mitjana aritmètica d'aquestes tres notes.